

DOCUMENTS

TREBALLAR,
TREBALLAR
I TREBALLAR

per FERRAN SOLDEVILA

L'actualitat d'aquest article de Ferran Soldevila —aparegut a CATALUNYA l'any 1939— ens obliga de publicar-lo de nou; ho fem, de més a més, en fraternal homenatge al coratjós President i Consistori dels Jocs Florals de la Llengua Catalana celebrats suava a l'Alguer:

No pas massa temps abans que la tragèdia esclatés, però quan les passions ja eren desenfrenades i els homes que haurien hagut de col·laborar en la tasca silenciosa, constant i abnegada d'adaptar Catalunya al règim autnòmic s'entrecombien i entredevoraven enmig de cridèries insensates, vaig alçar la veu ven demanant el respecte entre adversaris, tots catalans, i vaig posar com a objectiu conjunt: "Fer de Catalunya un poble normal".

Perquè no tots els mals de Catalunya venien de causes externes i de causes pròpies, veia que, entre les causes internes i presents, prenia una gruix i una abrivada terrible aquest fet: molts dels homes que, a banda i banda, impulsaven Catalunya —sovint en direccions contràries, amb perill d'esqueixar-la— volien conduir-la no cap a aquell estat de normalitat on podia trobar la salvació i la salut, sinó a una perduració, i a una exacerbació, de l'anormalitat. Com altres vegades en la nostra història, com en la història dels pobles condemnats a la tragèdia i a la submissió, convertit en ideals objectius no solament inabastables, sinó directament, indefugiblement, conduents al desastre.

El desastre ha vingut. Altres causes, altres culpes, pròpies i d'altri, s'han acumulat damunt del nostre país malaurat, per a acarar-lo-hi brutalment. I ara ja està consumat. No cal pensar-hi sinó per a extreure'n la decisió de no tornar mai més a cometre les mateixes faltes, de no permetre que d'altres hi tornin: la decisió de redreçar-se davant del qui sigui, per alt que sigui, i barrar-li el pas: "No, per aquest camí, no". Que, almenys, si el destí de Catalunya és de sofrir de tant en tant, la sotragada a aquests temporals, no calgui lamentar com ara, aceroament, que els seus propis fills, que els seus defensors mateixos, hagin contribuït a desencadenar-los i a endisar-los-hi.

Ara la consigna podria ésser la mateixa: "Fer de Catalunya un poble normal". Però, per a poder-la aconseguir, sentim que ara ens manca la base damunt la qual recalcar l'esforç (comencem per no tenir ni Catalunya) els instruments per a fer-lo operant (hem perdut el que més de mig segle de catalanisme havia aconseguit). Ara la consigna ha d'ésser més modesta, per molt modesta que l'altra pogués semblar als perillosos eterns il·lusos. Per a mi, la consigna hauria d'ésser, simplement: "Treballar, treballar i treballar". Una consigna per a tots els catalans: per als qui han restat a Catalunya i per als qui en són lluny; per als qui havien posat llurs esperances en el triomf de la República i per als qui les havien posades en el triomf dels seus adversaris; per

als qui se senten vençuts i per als qui es creuen vencedors. Per a tots. I en l'abast de totalitat que pot tenir aquest mot d'ordre em sembla veure el senvall de la seva possible eficàcia. Perquè tota obra de redreçament que no pugui bastir-se damunt d'una comunitat d'esforç que no pugui aplegar la major part dels catalans, serà una obra destinada a l'esterilitat, a la insuficiència o al fracàs.

Treballar. Però en què? No cal imaginar ni recercar tasques i activitats insólites o extravagants. Seria deplorable que després del terrible retrocés sofert per Catalunya, malverséssim el temps en la pretesa realització de pensades puerils: més deplorable, encara, que, justament eixits de la tragèdia, vivint-ne plenament les conseqüències, emprenguéssim camins per a noves tragèdies, exaltéssim la imaginació cap a nous objectius com els que abans al·ludia, condemnats per endavant al fracàs. Espanta de veure com l'al·lucinant utopia dels alguns, no ha existit, o ha existit solament per a la punició i no per a l'escena; o com les conseqüències a treure'n són immediatament falsejades per ells, i novament s'insinuen en avenç sense sortida, o s'embarcarien cap a noves caigudes estrepitoses.

El treball de cada dia, dut a la màxima dignitat, tan acostat, a la perfecció com sigui possible, pensant en Catalunya. En altres rimcs: esforç, honestat, fidelitat. Aquest em sembla el camí del recobriment. Aquesta és l'hora que devem a Catalunya el millor que hi hagi o que resti en nosaltres. Perquè cal compensar i esborrar totes les misèries i totes les maldats que han llançat damunt de Catalunya onades de llot i de desprestigi.

En aquest aspecte, els exiliats tenen ara una missió delicada i honrosa a aconseguir. Cal que llur actuació mena a rectificar el judici que, sobre els catalans, s'ha difós per tants sectors de l'opinió mundial. Tu, obrer, en el teu treball de cada dia, pots fer més pel bon nom de l'obrerisme ca-

talà que amb totes les propagandes. T' soldat, que ara convius amb els soldats d'altres països, mostra com el teu coratge, la teva disciplina i la teva companyonia són creditors d'altra cosa que de judicis oprobiosos o despectius. Tu, intel·lectual, tu, artista, que us trobeu en contacte amb les seleccions del món, penseu que, a través vostre, serà jutjat el nivell de la selecció intel·lectual catalana.

Els intel·lectuals tenen, a més a més, en aquesta hora, la tasca més alta a realitzar. Ells, que van iniciar la Renaixença, que a través d'una centúria, l'han conduïda per camins ascensionals, poder mantenir, a Catalunya o a l'exili, la vida espiritual catalana. Han de mantenir-la i han de mantenir-la a un nivell elevat. Res d'excuses defallents. Res d'abandonar-se a la inacció, per pessimisme, per laxitud o per comoditat. L'esterilitat en aquest període seria la pitjor de les desercions.

Però al costat dels forjadors de l'esperit, cal que lluitin els qui han de refer el cos de Catalunya, la materialitat de Catalunya. Per a guarir les ferides per on encara s'escola la seva sang, per a posar novament en marxa l'organisme depauperat, per a tornar la força i l'agilitat a aquells cos on l'energia i la gràcia havien fet aliança, si en caldran d'esforços, de sofriments i de tenacitat. Per a aquesta obra tinc confiança en un imprecis, simplement: el de la catalanitat; de tots els estaments, de tots els homes, àdhuc dels qui en renequen. Que, com després de l'enfonsament de Catalunya el 1714, sigui el treball l'alçaprem de la nostra pàtria. Que, com parlant d'aleshores, pugui ésser escrit parlant d'aquest període que comença: "Catalunya, políticament enfonsada, nacionalment desfeta, serà alçapremada i refeta pel treball".

Comptat i debatut per a dur a aplegir aquesta obra nosaltres tenim, damunt dels vençuts del 1714, l'avantatge immens de l'esperit: endormiscat i confús en ells, amantent i distint en nosaltres.

Divagacions en el Centenari
del naixement de Russinyol

per JORDI ARBONÉS

No puc evitar de sentir una mena d'nostàlgia quan, a través de la lectura de les obres de Russinyol, se'm fa present una època tan fabulosa com ho fou al nostre país la del fi de segle. Però allò que voldria trasplantar a l'època actual, no és la situació econòmica o la tranquil·litat que podia privar als altres dins el cos social. Allò que m'encanta d'aquells anys és la sinceritat que guiava els artistes quan pel desig de pintar, o d'escriure, sacrificaven àdhuc el benestar familiar per tal de dedicar-se amb cos i ànima a la realització del seu somni, del seu ideal. No voldria res més que aquella sinceritat.

Accepto tots els "ismes" actuals, tota l'experiència, tot el dolor de la nostra era. Res d'això no canviaria per què d'aquella altra. Però hi voldria, això sí, la sinceritat que menava els actes dels artistes d'aleshores en les manifestacions dels artistes d'avui. Potser aquella sinceritat no era res més que el fruit de la ingenuïtat que s'amagava darrera els jocs una mica infantils

d'aquells bohemis que volien semblar tremendistes. Avui no en som d'ingenus, no en podem ésser, i quan algú, com Samuel Beckett per exemple, intenta de fer-nos entrar en un joc de rel infantívola, ens adonem que ens manca quelcom, que hi ha un racó buit al nostre interior, i que per això no ens podem lliurar de ple al gaudi pur d'allò que ens ofereix aquell home que, malgrat tot, ha volgut ésser sincer sense, però, aconseguir-ho per complet, perquè ell també és troba privat de la ingenuïtat.

En anomenar Beckett no he volgut establir cap paral·lel amb el nostre Russinyol. És gairebé un atzar que els dos noms es trobin ací plegats, doncs no crec que mai ningú pensi d'encarar les obres llurs per a una confrontació. No obstant, si ens restava una mica d'aquella ingenuïtat de la qual parlava més amunt, podríem intentar de divagar una mica, de jugar, simplement, i esbossar unes premisses, que podries ésser els

(Passa a la pàg. 7)

Catalunya, 94 (octubre 1961), p. 2 i 7.

mente le repugnaban los sofismas en el terreno objetivo, encareciendo la cultura que se basa en el trabajo manual y en la riqueza material.

Rojas, que era partidario de una España grande y federada, de una hermandad de los pueblos ibéricos, ponía sus atajos históricos a la conversa y declaraba su amor por los catalanes.

Como la declaración junto al ventero, el ama y los labriegos, tendía el tono ajustado a la sinceridad, el viajante se sentía confortado. Entonces necesitábase apaciguar la tormenta, para que aquellos castellanos supieran oír atentamente al escritor forastero que hacía el elogio desinteresado de Cataluña.

El catalán se llenaba de satisfacción al oír de labios de un argentino tanto conocimiento y cariño por su tierra y por su pueblo. El hombre, hasta el más renuente, es propenso a dejarse llevar por la comprensión y el sentimiento. Mas no podía claudicar en sus ideas, ni tampoco dejarse vencer en una discusión. Esto menos que menos tratándose de un catalán y viajante de comercio. Y ante nuevos argumentos que argüía Rojas, de inconveniencias económicas, de una separación política, tronó el catalán:

—Si, separados, aquí no podríamos colocar nuestros productos, los llevaríamos a las Américas.

Nada lo podía detener en sus razones y extremaba su lógica. Ir a cualquier parte, llegar a cualquier extremo, menos aceptar lo que consideraba una dependencia injusta a través del tiempo y de la historia.

Cuando el escritor visitaba, en la última etapa de su viaje, a la Ciudad Condal, describiendo las maravillas de "la más resonante ciudad de España", dice que le hubiera gustado encontrar esa mañana en Barcelona a aquel viajante catalán con quien habló en la fonda de Burgos. Y por el que tenía, a pesar de las divergencias, una simpatía verdadera. Pero no andaba por allí, o, quizá perdido entre el gentío, pasó sin reconocerlo.

Y otra vez el diálogo se perdió en el tiempo...

EN EL CENTENARI DE RUSSINYOL

(Ve de la pàg. 2)

punts de partida per a futures indagacions, i que podrien zigzaguejar entre ambdós dramaturgs.

Es evident que no podem pretendre avui de posar en vigència l'obra teatral de Santiago Russinyol "per se", malgrat l'agudesia i amargor d'algunes sàtires amagades, o simplement acoplades, a les notes humorístiques de les seves obres, la humanitat dels seus personatges i la subtilitat fina que el seu enginy sabia infondre a totes les coses

per ell observades. Fora de *L'auca del senyor Esteve*, potser no trobaríem una altra obra que pogués resistir, consid'rada per complet, l'examen minuciós d'una crítica desapasionada. Mes hi ha, això sí, en totes elles aquella sinceritat que he assenyalat abans i que, per a mi, els otorga una validesa única.

Són moltes les coses que han passat al món des d'aquella època als nostres dies i és una conseqüència d'aquest esdeveniments el fet que l'artista d'avui estigui mancat d'ingenuïtat. Quan, en *Tot esperant Godot*, Beckett fa reviure la pallassada, talment com si volgués retornar en aquell joc infantil del circ (que degué ésser el llevat del teatre) sembla que ho hagi fet per tal d'actualitzar, d'injectar, al teatre d'avui aquella mena de saba ingènua que a mi em sembla trobar en el teatre russinyolenc. Però l'intent no passa d'aquí. Darrera la pallassada, ha hagut de posar-hi un contingut metafísic i el que avui se'n diu un missatge, perquè Beckett ja no és ingenu, perquè ell ha conegut els horrors de Belsen i d'Hiroshima...

Qualsevol dels personatges de *Tot esperant Godot* podem ésser-ho qualsevol dels homes d'aquesta època; tots ens trobem (encara que molts sense saber-ho) en la cruïlla absurda de l'existència i la noció que en tenim de la mateixa. Som esclaus i amos alhora. I som Didi i Gogó embrancats en la recerca d'allò que podria donar una mica de sentit a la vida i que, malgrat saber que no arribarà mai, es volen convencer que cal esperar-ho. Tots tornem cada dia al mateix lloc, i, com Sísif, fem rodolar la roca cap al cim del pendent, sabent que quan l'hauré pujada tornarà a baixar, pressentint que Godot no vindrà mai, tampoc, perquè no sabem tan sols si existeix.

El microcosmos de l'obra de Beckett inclou el macrocosmos. L'obra de Russinyol és un microcosmos i res més. Els personatges russinyolencs són caricatures de les virtuts i vicis tal com eren concebuts en aquella època i no poden prendre cap dimensió que s'escapi al motlle imposat pel seu creador. Els de Beckett, en canvi, no els podem incloure en cap dels canons prejudiciats i coneguts, la qual cosa pressuposa que s'han escapat de les mans del propi autor.

Ja no puc fugir del magnetisme que Samuel Beckett exerceix sobre meu. Jo també he perdut la ingenuïtat i s'ha fet un buit a dintre meu. Però és un descans omplir-lo, de tant en tant, amb la lectura d'una obra de Santiago Russinyol.

L' "Hora Catalana"

S'irradia tots els dissabtes de les 22.05 a les 22.45 Hores per

L R 6 RADIO ANTARTIDA

La Camionera Mendocina

CARREGUES - PAQUETERIA - MUDANCES - SERVEI D'EXPRES
DIARI AMB CAMIONS DE BUENOS AIRES A MENDOZA
I VICEVERSA.

MENDOZA
NECOCHEA 494
T. E. 17299

BUENOS AIRES
MORENO 2933
T. E. 97-6014 i 5203

Els peus i la galleda

Els nostres afanys periodístics ens han fet —una vegada més!— complir amb la combinació que anuncia el títol d'aquesta nota. I avui hem de demanar als nostres lectors perdó per una errada que rectifiquem de tot cor i amb plaer. En el número 92 de CATALUNYA, varem fer una crítica "Els Jocs i el cuiner", en què recordàvem el dal·labaix gastronòmic sofert la nit del sopar dels Jocs, en un dels hotels més importants de Buenos Aires. I esmentàvem especialment les pastetes que ens varen servir de postre, amb el nom de crema catalana. Avui podem rectificar la responsabilitat, que no recau damunt de l'actual "chef" del *Alvear*, el nostre amic i consoci del Casal, Sr. Emili Gratacòs, qui fa sols tres mesos que s'ha fet càrrec de la direcció d'aquell exercit de cuiners de què parlava la nota, justament elogiosa, del diari "El Mundo".

Precisament la direcció de la cuina del *Alvear* ha estat encomanada al Sr. Gratacòs, degut al desgavell que es produïa abans de la seva incorporació. Tornem doncs la fama al nostre consoci, reconegut cuiner, que sap fer la crema a l'estil de Figueres, amb tots els secrets que la converteixen en gust del paladar, i que porta tants anys de reconeguda fama entre els bons "gourmets".

PROPIETAT

HORIZONTAL

CONSORCI AL COST

Projecte
Direcció

**VENEGAS
FABREGAS
DAGNINO**

Constr.

sudamérica srl.

* * *

gabi INMOBILIARIA

Rodríguez Peña 336. - 45-1425

DANYANS

SASTRERIA TEATRAL

SARMIENTO 1473
T. E. 40-3278
Buenos Aires